

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Deres ref.
12/3854

Vår ref.
2012/1466

Dato
30.11.2012

Høring om forskrift om rammeplaner for lærerutdanning trinn 8-13.

Adresse Fossveien 24
0551 Oslo
Norge

Telefon (+47) 22 99 55 00

Post Postboks 6853
St. Olavs plass
N-0130

Faktura Postboks 386
Alnabru
0614 Oslo

Org.no. 977027233
Giro 8276 0100265

Kunsthøgskolen i Oslo viser til høringsbrev om forskrifter til nye rammeplaner for lærerutdanning trinn 8-13. Vi vil som medlemmer av Nasjonalt Råd for Lærerutdanning (NRLU) støtte opp om de generelle synspunkter som fremkommer i rådets høring, og gjentar ikke disse her.

Vi konsentrerer denne høringsuttalelse om fagspesifikke temaer som angår lærerutdanning knyttet til kunstfag og spesielt til scenekunsthøgskolen dans og teater, som er de to fagene Kunsthøgskolen har PPU i.

Høringsuttalelsen løfter fram følgende hovedtema og konklusjoner:

- **Innretting:** Kunstfaglige utdanninger må sikres en bredere innretting grunnet fagenes plass i opplæringsløpet og lærernes yrkessituasjon.
- **Opptakskrav:** Unntak fra masterkrav og 2 skolefag må gis til lærerutdanning i kunstfag, grunnet fagenes tradisjon med omfattende ettfaglig fordypning innenfor utøvende og skapende fag på BA nivå (minimum 180 stp.), høye faglige opptakskrav ved inntak til PPU, samt behovet for bred innretting. Bred innretting krever en bredere didaktisk tilnærming som kun kan oppnås gjennom ettfaglig didaktisk fordypning (30 stp. fagdidaktikk i ett fag).
- **Kunstnerisk utviklingsarbeid:** Begrepet kunstnerisk utviklingsarbeid må sidestilles med begrepet forskning, i alle formuleringer som rettes mot FOU kompetanse i forskriften.

De kunstfaglige lærerutdanningene har behov for til dels flere omfattende unntak til foreslåtte forskriftsbestemmelser, noe som vi føre til implikasjoner både i forhold til nivåinnretting (nivå 6 eller 7 pga. BA ved opptak), læringsutbyttebeskrivelser (må ha en bredere alders- og nivåinnretting), opptakskrav (BA og 1 skolefag), samt beskrivelse av praksisopplæringsarenaer (kulturskolen må inn). Vi ønsker derfor å fremme et innspill om å opprette egne forskrifter for kunstfaglige lærerutdanninger som tar høyde for kunstfagenes egenart og behov, og der overnevnte unntak er skrevet inn.

Hovedkonklusjon:

Det bør utarbeides og vedtas en egen forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning i kunstfag for trinn 1-13 og kulturskolen, som et alternativ til å gi en rekke unntaksbestemmelser i felles forskrift (se vedlagt utkast).

Generelle merknader til konklusjonene:

Dans og teater i opplæringssystemet:

Grunnopplæring i dans og teater foregår først og fremst i kulturskolen og i private/frivillige opplæringsarenaer utenfor norsk grunnskole, naturlig nok siden dans og teater ikke er selvstendige fag i norsk grunnskole. Yrkessituasjonen for danse- og teaterpedagoger er ofte i kombinerte stillinger, og i en kombinasjon av å være utøvende kunstner og lærer. Det er vanlig å være ansatt flere steder i mindre stillinger, og mange skaper sin egen arbeidsplass. "Teaching artist" er en god betegnelse på denne kombinasjon av yrkesroller våre studenter besitter. Det er også denne kompetansen som er særlig etterspurt ute på arbeidsmarkedet. GLU utdanningene dekker ikke dette behovet for kompetanseutvikling, heller ikke faglærerutdanningen i praktisk estetiske fag. Vi vil presisere at det for mange av kunstfagene er PPU som er hovedmodellen for slik utøvende kunstfaglig lærerutdanning i dag.

Kulturskolen er viktig i forhold til kunstfagenes grunnopplæring, også i grunnskolen. Det bør utvikles bedre samarbeidsmodeller for kulturskole og grunnskole slik at fagkompetansen som skoleeier besitter totalt sett innenfor kunstfagene også rettes mot grunnskolen. Det kan være i form av ordinær undervisning, mindre kunstpedagogiske skoleprosjekter, kunstfaglig undervisning i SFO tid og/eller undervisning i de nye valgfagene i ungdomsskolen. Kulturskolen er en kunstfaglig kompetansearena som i større grad bør utnyttes inn i grunnskolene, og lærerutdanning må ta dette offentlige skoleslaget på alvor. Dette er kanskje den aller viktigste arena for grunnopplæring i kunstfag.

Innretting:

Lærerutdanning i kunstfag, særlig i dans og teater som ikke er skoleslag i grunnskolen, må ha en sentral innretting mot kulturskolen. Og den må favne ulike aldersgrupper og ulike undervisningsformål (allmenndanning og kunstutdanning). Kulturskolen er et like viktig skoleslag for kunstfagene som studieprogram for Musikk, dans og drama i videregående opplæring. De enkelte fagene og innholdet i disse to skoleslagene og opplæringsarenaene har også mange fellespunkter og overføringsmuligheter. De har et sterkt utøvende og skapende perspektiv, med fag som bevegelse, grunnleggende utøvende ferdigheter i dans/teater, scenisk formidling, dans/teater i perspektiv m.m. Ser en nærmere på de gjeldende læreplanene innenfor studieprogram for Musikk, dans og drama, samt på rammeplanen for Kulturskolen, vil disse nettopp understreke behovet for lærere med god egen utøvende og skapende kompetanse. En kompetanse som erverves gjennom tradisjonsrike ettfaglige kunstutdanninger. Dette utdanningslandskapet harmonerer dårlig med krav om to fag.

Opptakskrav:

Vi har stor forståelse for ønsket om å løfte all lærerutdanning opp på masternivå på sikt. For oss er kvalitet og god fagkompetanse et hovedfokus, og vi stiller strenge krav til aktuelle studenter gjennom opptaksprøver som inneholder både praktisk prøve i faget og personlige intervjuer. Selv om de (kun) har en BA grad formelt, har de som oftes med seg inn en årelang opplæring i faget før opptak til BA studier, og i tillegg ofte flere års utøvende/skapende erfaring (realkompetanse) som profesjonelle kunstnere mellom BA graden og opptak ved PPU. Totalt sett innehar de en fagkompetanse som langt overstiger et masternivå! Masterutdanninger innenfor dans og teater som i dag tilbys, er i stor grad rent teoretiske (dansevitenskap eller teatervitenskap), og disse kandidatene innehar ikke tilstrekkelig kompetanse i selve kunstfaget (dans /teater) til å bli tatt opp på vår utøvende og skapende PPU, og har heller ikke tilstrekkelig kompetanse til å undervise i alle læreplanbestede fag på studieprogram Musikk, dans og drama i vgo. Krav om master ved opptak utestenger nærmere 100% av de søkerne vi vurderer som best faglig kvalifisert.

Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid:

Rammeplanen har fokus på og en ambisjon om at utdanningene skal være forsknings- og erfaringsbasert. Det er viktig at denne forsknings- og erfaringsbaseringen knyttes opp mot fagenes egenart i forhold til FOU. UH- loven likestiller kunstnerisk utviklingsarbeid som kunnskapsgrunnlag, og det må også formuleringene i forskriften gjenspeile. Kunstnerisk utviklingsarbeid som begrep er utelukkende uteglemt i forskriften, og vi ber om at begrepet tas inn som sidestilt med forskningsbegrepet.

Egen forskrift for PPU i Praktisk- pedagogisk utdanning i kunstoffag for trinn 1-13 og kulturskolen.

Da vi ser at det kan bli vanskelig å få integrert flere av unntakene kunstoffagene har behov for inn i felles forskrift på en god måte, støtter vi den foreslåtte forskriften for kunstoffaglig lærerutdanning utformet av Norges Musikkhøgskole, og ber om at departementet vurderer om det kanskje er mest hensiktsmessig å utforme egne parallelle forskrifter for kunstoffagene. Den er vedlagt på de følgende sider.

Med vennlig hilsen

Gyrd Garshol
direktør

Torben Lai
Seksjonssjef for studier og forskning

Vedlegg:

21.11.12

Utkast til

Forskrift om rammeplan for praktisk- pedagogisk utdanning i kunsthøgskolen for trinn 1-13 og kulturskolen

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet [dato] med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 nr. 15 § 3-2 annet ledd.

§1 VIRKEOMRÅDE OG FORMÅL

Forskriftens virkeområde er praktisk-pedagogisk utdanning for trinn 1-13 og kulturskolen for kandidater med utøvende eller skapende kunstfaglig utdanning.

Forskriftens formål er å legge til rette for at utdanningsinstitusjonene tilbyr en integrert, profesjonsrettet og fag- og erfaringsbasert utdanning av høy faglig kvalitet og med helhet og sammenheng mellom pedagogikk, fagdidaktikk og praksisopplæring som imøtekommer samfunnets og skolens behov for lærere med kunstfaglig kompetanse. Utdanningen skal forholde seg til opplæringsloven og gjeldende læreplaner for grunnopplæringen.

Praktisk-pedagogisk utdanning i utøvende kunsthøgskole skal kvalifisere kandidatene til å videreutvikle skolen som en institusjon for læring og dannelse i et demokratisk og flerkulturelt samfunn. Utdanningen skal være rettet mot undervisning på trinn 1-13 og i kulturskolen, og kunnskap om barne- og ungdomskultur og evne til å motivere for læring skal være sentrale elementer i utdanningen. Utdanningen skal kvalifisere for kombinerte stillinger i grunnopplæringen og kulturskolen og ivareta helhet og sammenheng i barn og unges kunstfaglige opplæring.

§ 2 LÆRINGSUTBYTTE

Kandidaten skal etter fullført praktisk-pedagogisk utdanning i utøvende kunsthøgskole for trinn 1-13 og kulturskolen ha følgende samlede læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten

- har inngående fagdidaktisk og pedagogisk kunnskap rettet mot trinn 1-13 og kulturskolen
- har bred forståelse for skolens mandat, opplæringens verdigrunnlag, opplæringsløpet og ulike kunstfaglige opplæringsarenaer
- har inngående kunnskap om og evne til å holde seg oppdatert på gjeldende lov- og planverk for profesjonsutøvelsen
- har bred kunnskap om barne- og ungdomskultur og barn og unges utvikling og læring i ulike sosiale og kulturelle kontekster
- har bred kunnskap om læringsstrategier, læringsarenaer og arbeidsmetoder generelt

Ferdigheter

Kandidaten

- kan planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning basert på erfaring og kunnskap fra forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid
- kan lede og legge til rette for undervisningsforløp som fører til gode faglige og sosiale læringsprosesser

- kan bruke varierte arbeidsmetoder, differensiere og tilpasse opplæring i samsvar med gjeldende læreplanverk, og skape motiverende og inkluderende læringsmiljøer
- kan beskrive kjennetegn på kompetanse, vurdere og dokumentere elevs læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og egen faglige utvikling

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan formidle pedagogiske og fagdidaktiske problemstillinger på et avansert nivå
- innehar en profesjonell holdning og kan kritisk reflektere over faglige, profesjonsetiske og utdanningspolitiske spørsmål
- kan med stor grad av selvstendighet videreutvikle egen kompetanse og bidra til både kollegers og skolens utvikling
- kan bygge relasjoner til elever og foresatte, og samarbeide med aktører som er relevante for skoleverket

§ 3 STRUKTUR OG INNHOLD

Praktisk-pedagogisk utdanning i kunsthøgskolefag for trinn 1-13 skal kvalifisere for og gi undervisningskompetanse i et kunsthøgskolefag / estetisk fag i grunnskolen barne- og ungdomstrinn, i videregående opplæring og i kulturskolen. Praktisk-pedagogisk utdanning består av følgende komponenter:

- 30 studiepoeng pedagogikk
- 30 studiepoeng fagdidaktikk
- Minst 60 dager praksis inngår som en integrert del av pedagogikk og fagdidaktikk.

Fagdidaktikk skal knyttes til kunsthøgskolefaget og være tilpasset og relevant for undervisning rettet mot aktuelle elevgrupper og undervisningsfag i grunnskolen, i videregående opplæring og i kulturskolen.

Opplæring i fagdidaktikk, pedagogikk og praksis skal tilpasses undervisning på trinn 1-13.

Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert. I siste semester skal studentene ha en sammenhengende praksisperiode med særlig fokus på selvstendig opplæringsansvar.

Studentene skal ha praksis både i grunnskolen barne- og ungdomstrinn, i videregående opplæring og i kulturskolen. For studenter med kunsthøgskolefaglig fordypning i fag som ikke er skolefag i grunnskolen, vil praksis i hovedsak foregå i videregående opplæring og kulturskole. Deler av praksis kan også foregå innenfor andre kulturelle og kunsthøgskolefaglige opplæringsarenaer for barn, unge og voksne. Studenter som er tilsatt i skolen må ha minimum 50 % av praksis på annen skole enn egen arbeidsplass.

§ 4 NASJONALE RETNINGSLINJER, KJENNETEGN OG PROGRAMPLAN

Med utgangspunkt i forskriften og nasjonale retningslinjer skal den enkelte institusjon utarbeide programplan for den praktisk-pedagogiske utdanningen i kunsthøgskolefag med bestemmelser om faglig innhold, praksisopplæring, organisering, progresjon, arbeidsformer og vurderingsordninger. Programplanen skal fastsettes av institusjonens styre. Institusjonens styre har overordnet ansvar for godkjenning og kvalitetssikring av utdanningen i henhold til det som er spesifisert i de nasjonale retningslinjene.

§ 5 FRITAKSBESTEMMELSER

Eksamen eller prøve som ikke er basert på rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning 1-13, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3-5 i lov om universiteter og

høgskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak i den obligatoriske delen må omfatte praksisopplæring.

§ 6 OPPTAK

For å bli tatt opp til praktisk-pedagogisk utdanning i kunstfag for trinn 1-13 må søker ha utøvende eller skapende kunstfaglig utdanning av et omfang på minimum 180 studiepoeng i et fag som gir kompetanse til å undervise på trinn 1-13, jf. forskrift 23. juni 2006 nr 724 til opplæringslova kapittel 14. Opptak kan også skje til et studieopplegg der praktisk-pedagogisk utdanning er integrert i utøvende eller skapende kunstfaglig utdanning av et omfang på minimum 180 studiepoeng.

§ 7 IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSREGLER

Forskriften trer i kraft [dato]. Forskriften gjelder for studenter som tas opp fra og med opptak til studieåret 2014-15.

Studenter som følger tidligere rammeplaner har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil 31. desember 2019. Fra dette tidspunkt oppheves rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning av 3. april 2003.